

การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา
ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล
ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

Participatory Administration of School Committees in Educational
Administration of Child Development Center under the Subdistrict
Administrative Organization, Mueang Roi Et District, Roi Et Province

นางนุช ศรีชัยตุง, กฤตยากร ลดาวัลย์

Nongnuch Srichaitung, Kittayakorn Ladawan

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตร้อยเอ็ด

Mahamakut Buddhist University, Roi-Et Campus

Corresponding Author, E-mail: Nongnuch35@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามอายุ และระดับการศึกษา และ 3) รวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 165 คน ปีการศึกษา 2566 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติทดสอบค่าที (t-test) และสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test (One-Way ANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ตามลำดับ
2. ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่าง
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการพิจารณา กิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรมีการ

ได้รับบทความ: 18 กันยายน 2567; แก้ไขบทความ: 3 ธันวาคม 2567; ตอรับตีพิมพ์: 4 ธันวาคม 2567

Received: September 18, 2024; Revised: December 3, 2024; Accepted: December 4, 2024

ประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป
ควรมีการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก
นักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ: การบริหารแบบมีส่วนร่วม, การจัดการศึกษา, ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

Abstract

The purposes of this research were: 1) to study the Participatory administration of School committees in Educational Administration of Child Development Center, 2) to compare the opinions on Participatory administration practices of School committees in Educational Administration of Child Development Center, classified by age and educational level, and 3) to collect suggestions on Participatory administration of School Committees in Educational Administration of Child Development Center. The sample group consisted of 165 members of School committees in Educational Administration of Child Development Center. The statistics used were frequency, percentage, mean and standard deviation, t-test and F-test (One-Way ANOVA).

The research results found that:

1. The level of Participatory administration of school committees in Educational Administration of Child Development Center was overall at a high level, in order of the highest to the lowest average values, participation in evaluation, participation in benefits, participation in decision-making, and participation in operations were ranked, respectively.

2. The results of comparing the participatory administration of school committees in Educational Administration of the Child Development Center, classified by age and educational level, were not different overall.

3. Recommendations on participatory administration of school committees in Educational Administration of Child Development Center found that Administrators should participate in considering activities or projects that may cause problems at the Child Development Center, Administrators should participate in the operations when there were activities or projects to develop the child development center., there should be

participation in expressing opinions to improve activities or projects related to students to be most effective.

Keywords: Participatory Administration, Educational Administration, Child Development Center

1. บทนำ

การพัฒนาเด็กปฐมวัยในประเทศไทยมีความสำคัญสูงในการสร้างรากฐานที่ดีให้กับเด็กช่วงอายุ 2-5 ปี เพื่อเตรียมความพร้อมก่อนการศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การพัฒนาดังกล่าวต้องครอบคลุมด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยความร่วมมือจากครอบครัว ชุมชน และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็กศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่จัดการศึกษาเบื้องต้นให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งต้องการการสนับสนุนและความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนและการบริหารที่เป็นประชาธิปไตย รวมถึงการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งบางศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่กำหนดได้ดั่งนัก โดยมีปัญหาในหลายด้าน เช่น การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการประเมินผลการบริหารจัดการที่ดีควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้สอดคล้องกับมาตรฐานและความต้องการของชุมชน

ทฤษฎีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมที่เป็นทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action) เยอวามาลย์ จ้อยจุฬี (2542: 15-16) ได้อธิบายถึงการกระทำของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับความสนใจ และระบบค่านิยมของบุคคล 1) บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality) 2) ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System) 3) วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อถือ (Idea of Believes) ความสนใจ (Primary of Interest) และ ระบบค่านิยมของบุคคล (Y stem of Value Orientation) ซึ่งเป็นทฤษฎีที่นำมาใช้กับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เป็นไปตามการดำเนินงานตามมาตรฐานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก และเพื่อแก้ไขปัญหาเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการที่ล่าช้า ปัญหาในการจัดประสบการณ์ด้านความพร้อมของเด็กได้ จากการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ดที่ผ่านมา (ท้องถิ่นจังหวัดร้อยเอ็ด, 2556: 1-20) บางแห่งยังไม่สามารถดำเนินงานได้ตามมาตรฐานที่กรมส่งเสริมการปกครอง

ท้องถิ่นได้กำหนดไว้ และแต่ละศูนย์มีการพัฒนาที่แตกต่างกัน บางแห่งมีการดำเนินงานโดยยึดเกณฑ์มาตรฐานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 4 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ผู้วิจัยซึ่งเป็นนักวิชาการศึกษาคำาานการและกรรมการสถานศึกษา มีความสนใจศึกษาการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัด อบต. ในอำเภอเมืองร้อยเอ็ด เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น โดยเน้นการส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน สร้างความยั่งยืน และแก้ปัญหาที่ตรงจุดตามความต้องการของผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ

3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างคือ คณะกรรมการสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ดจังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 21 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งประกอบไปด้วย ผู้แทนคุณวุฒิด้านการศึกษา ผู้แทนศาสนา ผู้แทนจากสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนชุมชน ผู้แทนด้านสาธารณสุข ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนสำนักกองการศึกษา ผู้แทนนักวิชาการศึกษา ผู้แทนครูผู้ดูแลเด็ก/ผู้แทนผู้ช่วยครู หัวหน้าสถานศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 165 คน

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. 1970: 607–610) โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ใช้สอบถามระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ประกอบด้วย 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามว่าด้วยปัจจัยส่วนบุคคล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) มีรายละเอียดเกี่ยวกับอายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ดลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีลิเคิร์ต (Likert) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121) โดยกำหนดเกณฑ์ในการให้คะแนนในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก
- 3 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อย
- 1 หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับ น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด โดยให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะของบุคลากรที่มีต่อการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษา ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

3.4 การสร้างแบบสอบถาม

โดยการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารแบบมีส่วนร่วม สร้างแบบสอบถามขึ้นมาด้วยตัวผู้วิจัยเอง นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ แล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจพิจารณาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ (IOC : Index of Consistency) ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 และนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กับคณะครู

โรงเรียนบ้านนาโพธิ์สหพันธ์พิทยากรณ์ จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.95

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้าน

การบริหารแบบมีส่วนร่วม	ระดับการปฏิบัติ			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับ	แปลผล
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)	3.73	0.65	3	มาก
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)	3.61	0.68	4	มาก
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)	3.77	0.69	2	มาก
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)	3.84	0.64	1	มาก
รวมเฉลี่ย	3.74	0.63	-	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.74, S.D.=0.63) โดยเรียงค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X}$ =3.84, S.D.=0.64) ด้านการมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ ($\bar{X}$ =3.77, S.D.=0.69) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ($\bar{X}$ =3.73, S.D.=0.65) และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}$ =3.61, S.D.=0.68) ตามลำดับ

4.2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด

1. จำแนกตามอายุ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
2. จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน

4.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการสถานศึกษาควรร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการ ต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบลของท่าน ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรมีการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และ ผู้บริหารควรร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีประเด็นที่น่าสนใจเพื่อนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1 ระดับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม

เป็นกระบวนการบริหารแบบประชาธิปไตยที่บุคคลผู้บริหารเปิดโอกาสให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กรโดยรูปแบบการบริหารในปัจจุบัน ได้แก่ การปรึกษาหารือ กลุ่มคุณภาพ ระบบข้อเสนอแนะและระบบส่งเสริมให้บุคคลผู้ปฏิบัติงานมีส่วนดำเนินการ ซึ่งเป็นลักษณะเน้นการกระจายอำนาจให้สมาชิกทุกคนในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการกำหนดภารกิจในการปฏิบัติงาน เป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือในการพัฒนาองค์การที่ปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานขององค์การ ควรประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น สมาชิกขององค์การย่อมมีความผูกพันกับองค์การที่ตนเองปฏิบัติงานอยู่ และมีความปรารถนาที่จะได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การ แม้เพียงได้รับฟังความคิดเห็น ก็ทำให้รู้สึกว่าได้มีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การแล้ว การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย เพราะนอกจากจะช่วยกระตุ้นให้สมาชิกแสดงความคิดเห็นแล้วยังช่วยให้เกิดความช่วยเหลือเกื้อกูลกันและกัน ระหว่างกลุ่มสมาชิกและความร่วมมือนั้นจะแพร่ขยายไปทั้งองค์การ ทำให้สมาชิกทั้งองค์การมีเป้าหมายเดียวกัน การมีส่วนร่วมเป็นการยินยอมและพร้อมที่จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเต็มใจ ซึ่งจะมีผลทั้งทางใจ การยอมรับ การสนับสนุน และผลต่อการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ การที่บุคคลได้แสดงความคิดเห็นและยอมรับในเป้าหมายเดียวกัน จะช่วยกระตุ้นให้บุคคลเกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานขององค์การ สอดคล้องกับแนวคิดของ สมยศ นาวิการ (2550: 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการของการให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของพวกเขาในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญ ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ที่ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารของพวกเขาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาของพวกเขาและต้องการให้ผู้อยู่ใต้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปาริชาติ สุนทร (2560: 58) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 4 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 ผลการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด จำแนกตามอายุ ระดับการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยศูนย์พัฒนาเด็ก

เล็กสามารถจัดการศึกษาได้ตรงตามความต้องการของชุมชน โดยเน้นให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาทั้งด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ให้มีส่วนร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาอย่างแท้จริงในการกำกับส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นการติดตามตรวจสอบการจัดการศึกษาเปิดโอกาสให้บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาทำงานเพื่อส่วนรวมและพัฒนาชุมชน ส่วนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุน้อยหรืออายุมากต่างก็มีวุฒิภาวะและการอยู่ร่วมกันของคนในสังคมไทยยังคงเป็นแบบผู้น้อยให้ความเคารพและเชื่อฟังผู้ที่มีอายุมากกว่า การทำงานจึงเสมือนเป็นแบบพี่สอนน้อง การประสานและการร่วมงานกันจึงมีลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน จึงทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ เพชรพิศา แซ่ล้อยเลื่อน และจรัส อติวิทยากรณ์ (2564: 17) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงานและขนาดสถานศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

5.3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการพิจารณากิจกรรม หรือโครงการที่อาจเกิดปัญหาต่อการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมแสดงความคิดเห็นหรือโต้แย้งอย่างมีเหตุผลเมื่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจัดกิจกรรม หรือโครงการที่ไม่ตรงกับการพัฒนา ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือการจัดกิจกรรม หรือโครงการของพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับกิจกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารในการจัดกิจกรรมหรือโครงการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารควรมีความรู้เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม หรือโครงการมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรยินดีและภาคภูมิใจเมื่อกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ

ที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนในตำบลของท่าน ผู้บริหารควรมีการประชาสัมพันธ์ กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควรมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือให้องค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้บริหารควรมีการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด และผู้บริหารควรร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ Parker (1990 :16) กล่าวว่า การบริหารงานแบบมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิภาพ คือ บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ผู้บริหารมีภาวะผู้นำ เน้นความสัมพันธ์ทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยกำหนดความมุ่งหมายที่มีความชัดเจน มีความเป็นกันเอง การรับฟังความคิดเห็น ใช้ความไม่ลงรอยให้เกิดคุณค่า ใช้มติเอกฉันท์ การมีภาวะผู้นำ การมีความสัมพันธ์กับภายนอก และควรมีการประเมินตนเองอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ระเบียบ สิทธิชัย (2565: 149) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเชียงคานพระพุทธรบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองหาน เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกลุ่มโรงเรียน เชียงคานพระพุทธรบาท คือ ควรมีการประชุมวางแผนการพัฒนาสถานศึกษาเพื่อรับฟัง คำชี้แจง เกี่ยวกับการกิจของคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมาย การประชุมร่วมกับกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อเสริมทักษะการปฏิบัติงาน และเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาร่วมกัน

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลควรกำหนดนโยบาย เพื่อการปฏิบัติที่ดีต่อไป
2. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการให้ความร่วมมือกับองค์กรอื่น ๆ เข้ามามีส่วนร่วมติดตามประเมินผลการปฏิบัติงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

6.2 ข้อเสนอแนะนำไปใช้

1. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรสนับสนุนให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเมื่อมีกิจกรรม หรือโครงการในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

2. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการที่เกี่ยวข้องกับเด็กนักเรียนให้เป็นที่รู้จักของคนทั่วไป

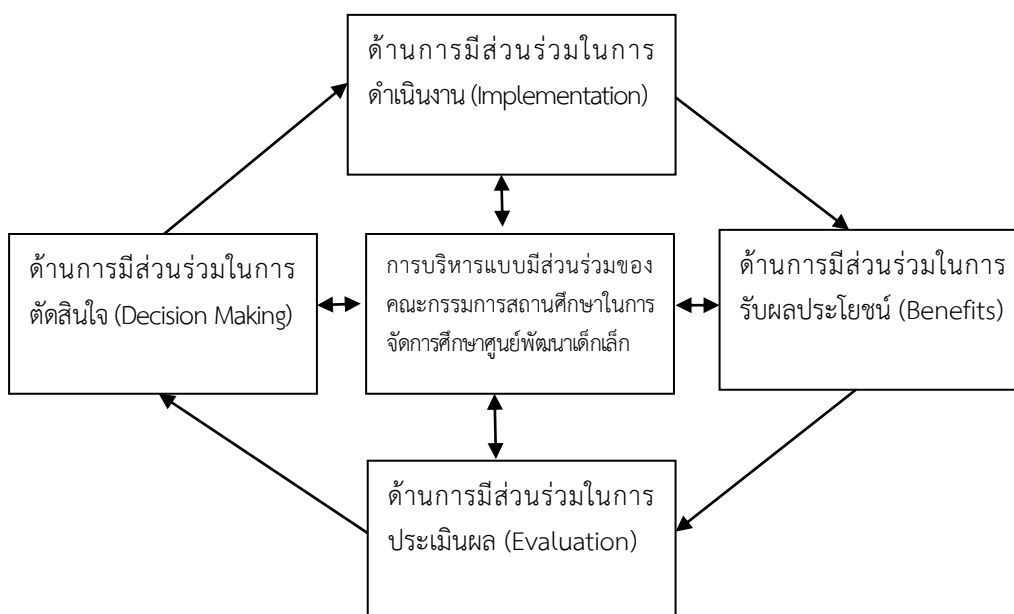
6.3 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาค้นคว้าเชิงคุณภาพเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อเจาะลึกถึงสาเหตุการแก้ไขปัญหาและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของการปฏิบัติงาน

2. ควรศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด ระหว่างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล กับศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ว่ามีความแตกต่างกันอย่างไร

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

แนวทางการบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอเมืองร้อยเอ็ด จังหวัดร้อยเอ็ด มี 4 แนวทาง ซึ่งหากขาดขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไป จะทำให้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนจะไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ สรุปได้ดังภาพ

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). **การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สุวีริยาสาส์นจำกัด.
- ปาริชาติ สุนทร. (2560). การบริหารงานวิชาการแบบมีส่วนร่วม ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการศึกษา**. วิทยาลัยครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.
- เพชรพิศา แซ่ล้อยเลื่อน และจรัส อติวิทยากรณ์. (2564). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล. **วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา**. คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์: มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- ระเปียบ ลิทธิชัย. (2565). แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มโรงเรียนเขื่องคานพระพุทธรบาท สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอำนาจ เขต 2. **วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย**, 6(1), 86-101.
- สมยศ นาวิการ. (2550). **การบริหาร**. กรุงเทพมหานคร: คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. **Educational and Psychological Measurement**, 30(3), 607–610.
- Parker, G. M. (1990). **Team Players and Team Work: The New Competitive Business Strategy**. San Francisco, Calif: Jossey – Bass.